

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,

12 " " " " 2 "

15 " " " " 3 "

Kolek (štampelj) znesse vselej
30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.

za pol leta . . . 5 " — "

za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.

za pol leta . . . 4 " 20 "

za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in saboto.

Naše železnice.

PLEMENU.

Podlistek.

Le style c'est l'homme même.

(Buffon.)

Definicija „zloga“ je jako različna. Eni trdijo, da je zlog prednost v pisavi, drugi, da je način, v katerem pisatelj ali ljudstvo ali celi vek reči razumeva ali razlaga, zaradi tega se našteva več zlogov in se govori: o grškem, latinskem, nemškem zlogu, o Demostenovem, Ciceronovem, o starem in modernem, o prijetnem, šaljivem, lakoničnem, okornem, prisiljenem itd. Govori se o stilu v poeziji, v zidarstvu, v skulpturi, v malariji i.t.d. Drugi zopet trdijo, da je zlog kretanje, v kojem pisatelj svojo nalogo izpeljuje, ker menijo, da človek tako misli, kakor piše. Istina je, da je velik razloček mej skušenim praktičnim in mej teoretičnim pisateljem. Prvi piše varneje, mileje in mirneje od po-

slednjega. In človek, koji ima več misel, rabi veči prostor, večo posodo. Kdor ljubi prilike, pričine, primere, piše obširneje, a ne bolje od istega, koji navaja le dogodjajo; kajti obširnost in obilnost niste porok dobrega zloga, prav tako, kakor zdržljivost ni priča bornosti v idejah. Istinito je, kar Tales Miletski pravi: „V množini besed ne kaže modra se misel“. ali Schiller:

„Was er weise verschweigt, zeigt mir den Meister des Stils“.

Slednjič naziva se zlog dovršena, namenu primerna raba jezika, koji jezik se o različnosti predmetov različno vpodablja. V tem smislu govori se o zgodovinskem, o retoričnem in o opravičnem zlogu. Teh zlogov poslužujejo se zgodovinopisci, govorniki in rokodelci. Vsak ima svoj poseben značaj, koji jih loči enega od drugega. Bodí si kterakoli definicija o zlogu je prava in istinita, pri vsakem zlogu tirja se določen red misel. Mora se ta pregledati točno, in nikdar ne sme se odstopiti od prvega načrta. Dobra pisava zahteva na-

tančno mišljenje, dobro čuvstvo in dober izraz. Da pak prednašanje ali čitanje ne le samo z resnico prepriča, nego tudi pozornost vzroči, fantaziji delo oskrbi, čute obudi, mora biti izraz pravilen, določen, lep, blagoglasen in vsakikrat pisateljskemu namenu primeren. Cicero de oratione: „In oratione praecipitur, ut plane et dilucide, tum ut ornate, post ad rerum dignitatem apte et quasi decore“.

Pravilnost izraza zapopade one lastnosti, koje se na rabo jezika brez pogreškov, in določnost, koje se na lahek razum zapopadka opirajo. Ličnost ali lepota zahteva one lastnosti, koje delu značaj umetnosti in ideala vtisnejo. Prišteval bi sem tudi živahtnost. Blagoglasje je tako rekoč muzikalni element jezika. Ako se vse te lastnosti primerno zedinijo, nastane originaliteta in klasiciteta zloga. Opira se tedaj dober zlog na zedinjenje vseh duševnih moči. Glavna reč vendar so ideje. Blagoglasje je le stransko in odvisno od dobrega sluha in vaje, čuvstvo pak za skladnost jezika naobrazi se po čitanji dobrih pesnikov in go-

ker so večidel konsekvence, zidane na napačnih premisah.

Iz Ljubljane. 24. febr. (Izv. dop.) Spokorjen grešnik. — Imel sem priliko brati pismo, pisano nekemu županu na Dolenjskem od zelo čislane, poštenega in spoštovanega možaka, v katerem se nahaja (v nemškem jeziku) med drugim tudi to-le: „Ne morem si kaj, da sem zapustil pot, katero sem imel za dobro in pravo; „mladi“, ako se sme to ime zlorabiti, (wenn man diesen Namen missbrauchen kann), so zašli, da sami ne vedo kam. Kar oni počenjajo, je strašanska bedarija (schrecklicher Unsinn). Mesto da bi pomagali delati z zedinjenimi močmi, so se ločili, ne gledé na to, da bi bilo le skupno delovanje uspešno. . . . Kako smešno je hujskanje „mladih“ proti občudovanja vredni staročeski edinstvi in disciplini! Se vé, da gre pri njih za vse kaj drugega, kakor pri naših „mladih“, ki so veseli, ako se morejo znositi nad kakim fajmoštom ali kaplanom, — saj druge politike nimajo. . . . V državnem zboru so naši „mladi“ že dogospodarili, in ko bi imelo njih delovanje kaj uspeha, imelo ga bode le „ad personam“, za slovenski narod ne bode imelo nikdar nikakoršne hasni.

Tako in še grenkeje se izrazuje proti „Narodovi“ politiki pošten in časti vreden mož, ki je morebiti, preslepljen po na videz poštenih namerah naših mladih, v pravem času njih „švindel“ sprevidel, ter se povrnil zopet k pravim Slovencem. Tako govori mož, ktereja je „Narod“ do nebes povzdigoval, mislé, da mu bode veren apostelj. Evo „Narode“, tako obsojuje tvojo politiko tvoj nekdanji privrženec.

Iz svetokriške okolice, 25. feb. (Izv. dop.) „Nar.“ je prinesel vest, da nameravajo volilci krškega okraja od g. Pfeiferja zahtevati, da naj se odločno drži vsega svobodomiselnih načel. „Slovenec“ je o tem nekoliko pregovoril, in „Danica“ je nagovorila dotične volilce, da naj tega nikar ne storé. Kadar pogori vsa vas, je zastoj gasilnico nastaviti in gasiti. Zdaj je zastoj apelovati na versko čutje volilcev; pravi čas za to je bil čas volitve. Takrat bi bili morali več storiti, da bi bili drugačni volilni možje izvoljeni. Res je, da se ob volitvah od konservativne stranke ni storilo dosti; pa je tudi res, da se pri nas ne bi bilo moglo veliko več storiti. Zakaj ne? Pri nas je ljudstvo premalo izobraženo; drugič premalo verno; pri marsikterem Dolenjcu je vera prav slabo zagojena. Kdor ljudem kaže vino in pečenko

zlog pisavi nekako neizbrisljivo znamenje, koje ohrani pisatelju vedno slavo in ime, da se očitno kaže pisateljev značaj v njegovi pisavi, in da se zamore strogo govoriti le tedaj o zlogu, če si je že duh pridobil gotovo samostanost. —

Gotovo je dotični Buffonov izrek jako pomenljiv in ima mnogo istinitega v sebi, a za pisatelje raznih predmetov ni merodajen. Ne velja za učene razprave; kajti če človek išče le najbolj vgodno in zaznamovalno besedo, ni v stanu tako pisati, kakor želi, ali kakor pristuje njegovemu značaju. Če bi kdo hotel iskati v takem delu pisateljevega značaja ter ga mislil najti, motil bi se zelo. Dalje, kdor hoče razpravljati razmere, koje ne segajo v srce, ne more kazati v tej razpravi svoje notranjosti; tako tudi isti, ki se za svoj stil skriva, kakor šaljivec, ki rabi resno pisavo. —

(Konec prih.)

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Ljubljane. „Slov. Narod“ v daljem članku na čelu lista naznanja, da se njegova svojat letos ne misli vdeležiti „Matičnih“ volitev, pač pa bo poslala nekoliko svojih matadorjev k občenemu zboru, da se vdeležijo razgovorov. Ta sklep skuša „Narod“ vteteljiti s tem, da pravi, da je tudi njegova stranka zadovoljna z nekaterimi po „starih“ nasvetovanimi kandidati, ker jim pripozna za odborništvo potrebno literarično zmožnost, a z vsemi ne. Glejte jih, nestrpljivce! Ko bi mi povračali jim z enako mero, bi dosledno ne mogli priporočati nikogar, kateri je „Narodu“ po volji, ker on v nobeni pičici ne odjenja od svoje trme in domišljije. Če se mu n. pr. gospod Božidar Raič ali profesor Erjavac zdi zmožen za literarično delavnost, zakaj bi se mu gosp. Majcigar ali še kdo drug ne zdel, n. pr. g. Luka Jeran? Ali je treba vsakemu iskati pri vredništvu „Naroda“ spričala zmožnosti? ali je le ta res zmožen za literarno delavnost, komur „Narod“ spričalo da? — Nam se toraj zdi, da zajec tiči za drugim grmom. „Narodovci“ namreč, svesti si, da bi morali pri volitvah s kandidati, kakoršni se le njim zmožni zdé za „Matično“ odborništvo, prav sramotno propasti, rajši ne gredo volit, kajti vzroki, s kterimi „Narod“ svoj sklep podpirati skuša, se nam zdé trohljivi, nihče jih ne verjame, tudi vredništvo „Naroda“ menda ne. — Vse drugo, kar piše dalje „Narod“ o „Matični“, se nam ne zdi odgovora vredno,

vornikov in blagi ton je pozornost dobrih izglodov. Vse, kar je v istini lepo, ima na nas vpljiv originalitete in novosti, in sicer ne na ta način, da bi se moralo s tem probčiti nekaj do zdaj še čisto naznanega, nego da ima gradivo, ali bolje rečeno, v izdelovanju značaj novosti, primitivnosti. Ta lastnost ne zahteva rabe čisto novih do zdaj ne rabljenih izrazov in več besedi, nego le izogibanje že zastaralih izrekov in tako uredbo gradiva, da se kažejo že same vez in skladnost nekako novi. —

Vendar kolikost znanosti, posebnost dogodjajev, novost iznajdeb niso istiniti poroki neumrljivosti. Če se delo ne premiče drugod, kakor po malenkosti, če je pisano brez bistroumja, propade, ker znanost, dogodjaji in iznajdbe se lahko odvzamejo, se lahko prenesejo, če je bolj spretna roka popiše. Te reči so toraj zunaj človeka. „Zlog pa je človek sam“. Zlog se ne more odvzeti, prenesti in ne premeniti. Besede Buffonove „le style c'est l'homme même“ bi toraj pomenile, da podeli

— kar je delal g. Pfeifer — doseže vse. „Panem et circenses“, to zahteva veliko Dolenjcev od poslanca. Da bi se temu pomagalo, da bi prihodnje volitve bolje izpadle, treba bode ljudstvo politično izobražati. Le kako? „Novice“ so gospodarski list, ne morejo vsemu kaj, pa so tudi predrage, da bi se mogle jako razširiti; „Danica“ je cerkven list, ne uči politike, pa je tudi predraga za revne kmete; „Slovenec“ je za izobražene, ne za kmete, pa je tudi predrag za kmete. Kako tedaj? Treba je lista, ki bode popularno učil politiko, lista, ki bi bil jako ceno, da bi se mogel razširiti po slovenskih vaseh. Nemci imajo „Weckstimmen“, da prostemu ljudstvu kažejo sleparstvo liberalizma. Kaj imamo pa mi? — Iz nič ni nič. Kjer se se ne seje pšenica, raste Tagblattova in Narodova ljujka. Nemci imajo katoliško-politična društva, da ljudem razkladajo politiko, namere prostomaltarjev. Kaj imamo pa mi? — Iz nič ni nič. Kjer se pšenica ne seje, raste Tagblattova in Narodova ljujka. Roke navskriž držati in ob žetvi pričakovati obilo pšenice — je budalost.

Licht, mehr Licht! Dokler ne bode ljudstvo izobraženo, tako dolgo bode tekalo za poslancem, ki bode dajal „panem et circenses“. — Ali ni v Ljubljani, v Mariboru, v Gorici, v Celovcu moža, ki bi se lotil izdajanja političnega lista za ljudstvo, izdajanja mesečnih zvezkov, enakih nemškimi „Weckstimmen“ (*).

Od gorenje Soče, 23. febr. (Izv. dop.) Mladost je iskrena in nagla, vse počasno jej je nekako zoprno. Ni tedaj čuda, če je posebno mladost, še preden se je „Narodova“ stranka emancipirala, našim starim mislečim voditeljem marsikdaj počasnost očitala in zamerila. Tudi tukaj ob dereči Soči so jim bili taki nasprotniki in nezadovoljnježi. Zato so (kakor že pred dramatično društvo, tako pozneje) „Narodno tiskarno“ radostno pozdravili kot čin vnetih in iskrenih mlajših moči, ki obetajo hitrejši napredek. Toda kdor hitro jezdi, se hitro upeha.

Menim, da zgodovina mladoslov. stranke in „Narodne tiskarne“ se bo pisala na eden in tisti list. Gotovo jej je tiskarna vgodno pa izdatno sredstvo, s kterim bi si pri narodu vpljiv in priznanje prav lahko pridobila, ko bi se ga posluževala pametno in previdno.

„Tiskarničarji“ so se početkom tudi res kazali iskrene in nesebične rodoljube, pa človek se le nekaj časa more drugačnega kazati, kakor je v resnici. Začeli so strupeno pikati vse, kar ni bilo v njih rokah, in to je pač moralo sumičiti njih čisto rodoljubje. Da, ko bi bili to delali iz zgolj ljubezni do pravega napredka, no, kdo bi jim to tolikanj zameril! Ali kratek čas njih prostega gospodovanja pri tiskarni je osvedočil njih značaj. Grda zavist in sebičnost se ogrinja z lepim leskečim plaščem domoljubja in napredka. Starim skušenim voditeljem bi radi spodjedli vso veljavo, da bi dobili narod v svoje roke, ter ga strigli in molzli po najnovejšem kroju. Zanimivo in podučljivo bi bilo, ko bi imel kdo potrpežljivost, naslikati „tiskarničarje“ po njih izrekih, govorih, programih in delovanji, kakor se je to godilo nekdanj in pa zdaj. O tempora . . . nekdanj in zdaj!

*) Mož, ki bi se kaj takega podstopil, bi se že dobil, ali manjka glavne stvari — denarja. — Pri Nemcih že še gre, kjer se vsaka brošurica, vsak časnik koj speča v več tisučih iztisov, pri nas pa ima vsak, kdor se kaj političnega loti, gotovo zgubo, to uči skušnjava vse naše avtorje, ki so do zdaj že kaj izdali. Vredništvo.

Praktične vrednosti pa je to, da s svojim modernim gospodarstvom pri „narodni tiskarni“ so prišli ob vse zaupanje, tudi pri tistih, ki so jim do zdaj še prikimovali. Nihče jim zdaj ne more več zaupati; vsakdo pa ve, kako je treba paziti, da se „Matica slovenska“ in „Slovenija“ obvarujete taci domoljubov. Kakor hočejo vozariti z „dramatičnim društvom“ in so že zavozarili z „Narodno tiskarno“, tako bi tudi z „Matico“ in „Slovenijo“, ko bi jim prišli v pest. Kladvo dobro vihté, da razsipajo in razdirajo, ali kaj so že sozidali?

Znano je, da je bil Winkler, bivši glavar v Tominju, izvrsten uradnik, ter ljudstvu jako priljubljen. Županje so mu dali sijajno zaupnico, ko so ga zadnjič, razun par izjem, vsi župani-volilci tominjskega glavarstva volili v državni zbor, vkljub dvojnemu, Tonklijevim in Lavričevim agitatorjem.

Vidoči pa, da ravno Winkler je bil v 11. seji dež. zbora poročevalec predloga o zedinjenji županij, so si jeli méti oči; vsi se jezé in nameravajo protestovati zoper to centralizovanje. Tukajšnjemu hribovskemu kraju se prilegajo prav majhne županije, kakor so zdaj, da ima skoraj vsak zvon svoje županstvo. Le za ne- ktera izročena opravila bi služile velike župa- nije, domačim zadevam bi bile v kvar.

Iz marberškega okraja, 22. sve- čana. (Izv. dop.) X. Poštenega ter resnicoljubnega „Slovenca“ vselej z gorečim hrepenenjem pričakujemo, kajti nam marsikaj lepega, pa tudi žalostnega iz vseh krajev veličastne majke Slovenije donaša. Iz ravno omenjenega okraja pa se v vrlem „Slovencu“ malokedaj kaj bere. Danes hočem jaz nekaj sporočiti, gledé na tu- kajšnje šolske razmere.

Obče se od vseh strani sliši, da se šole slabo, slabo obiskujejo. Gospodje učitelji si glave belijo, ter tuhtajo, kaj neki pridno obiskavo šol ovira. Že dve leti zaporedoma so imeli učitelji marberškega, slovenograškega in šoštanjkega okraja vprašanje rešiti: Od kod neki to, da v najnoveji dobi se šole slabo obiskujejo? Na kaki način so ono zastavo re- šili, mi je neznan; a da so jo slabo, sme se sklepati po tem, ker so šole od leta do leta praznejše. Vem, da bom gg. učitelje imenova- nih okrajev, razun nekaterih poštenih, hudo piknil, ako rečem: „Vi ne najdete pravega vzroka, ker ga najti nečete. Ljudstvo nima nobenega zaupanja do vas, ker povsod svojo versko nemiarnost očitno kažete, in vsled tega nerado deco v šole pošilja.“ Res je sicer, da se nahajajo učitelji, ki so prepričani svojega blagega poklica, da namreč v šoli stariše na- mestujejo in toraj tudi otročiče npravno odgo- jujejo. Ali taki učitelji so v novi eri redki, kakor srebrnosvetle dvajsetice.

Izvedite, dragi bralci „Slovenčev“, kaj se je pepelnico v Vuhredi prigodilo. Tamošnji učitelj, gospod Korelj Ribič, je v krčmi očitno izrekel, da je šolarjem ukazal, popotnikov ne več pozdravljati s prelepim kristijanskim pozdravom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Gosti strmijo, ko to čujejo, in nek pošten župnik jako dobro zavrne novoérnega brezverskega učitelja z besedami: „Gospod učitelj, le ostanite pri starem prelepem kristijanskem pozdravu, ker lepšega memo tega ne bote nikoli iz- najdlji.“ Sirovo in brezversko vedenje puhlega vuhredskega učitelja je kmalo bilo po okolici znano.

Šent-Antončani bi imeli postavno šolo dobiti; pa nasprotovali bodo temu početju. Rajši bodo sami doma deco podučevali, kakor jih pa v novoérno šolo pošiljali, da bi jih brezvestni učitelji spridili. Učitelji nove ére

v enomer trobijo, da jih država plačuje. Za Boga! Od kod neki jemlje država denarje? Ali ji ne odrajujejo kmetje davkov, da za- more učitelje plačevati?

Vuhredski g. učitelj pa si naj v prihodnje prizadeva, svojemu blagemu poklicu bolj za- dostovati, kakor do zdaj. Grdo je, ako kdo svoje sorodnike zavolj kristijanskega vedenja zasmehuje, kakor on. Se vé, da učitelj vuh- redski, ki iz slovečega „Dorfbote“ modrost srka, se bo težko kedaj spametoval. — Zdaj pa še vgibajte, zakaj stariši nočejo otrok v šole pošiljati. Bog pomozi!

Dunaj. Dunajčani niso nič kaj zado- voljni s svojimi poslanci, ki so glasovali zato, da se kolek pri časnikih ne odpravi, ter jim nameravajo poslati nezaupnice. Pododsek kon- fesijonelnega odboja je pretresovanje I. po- stave končal in nekoliko spremenil 1., 2., 7., 8., 17., 18., 27., 28. in 60. §. Eden poslan- cev je predlagal k 3. §. tudi dostavek, da mo- rajo škofje, nadškofje in škofijski vikariji pred nastopom svoje službe priseči cesarju zvestobo in pokorščino do postav. Pa ta predlog ni obveljal, pač pa ste bile sprejeti resoluciji, da naj vlada, pred ko je mogoče, predloži po- stavo o vravnavi teologičnih fakultet in po- stavo o vravnavi patronatov. — „N. fr. Pr.“ se je iz Prage telegrafiralo, da se je kardinal Schwarzenberg podal k olomuškemu nadškofu Fürstenbergu, da se dogovorita, kako naj bi se složno postopalo proti konfesijonelnim po- stavam.

Ogrska. Minister Szapary se je 23. t. m. v zboru opravičeval, zakaj je razpustil narodno skupščino sedmograških Saksoncev. Na Sedmograškem namreč živé 1. Madjari, 2. Sikulci, 3. Saksonci, t. j. Nemci s poseb- nimi deželnimi pravicami in posebno ustavo. Med njimi raztresena so tako imenovana fis- kalna posestva, t. j. kraji z lastnimi sodni- jami. Ogrska vlada pa hoče Saksoncem vzeti starodavne pravice, ktere vživajo že od leta 1142, ko so na Sedmograjsko prišli in je osno- vala nekako zložno postavo (Arrondirungs- gesetz), po kateri bi Saksonci zgubili svoje pravice in narodno premoženje. Saksonci so se pa temu ustavili in v narodni skupščini protestovali zoper nekatere določbe te postave. Vsled tega je minister Szapary narodno skup- ščino razpustil in na vprašanje poslanca Gulla v zboru opravičil se s tem, da skupščina ni imela pravice pretresovati omenjene postave, še manj pa zoper njo protestovati. Gull je ministru odgovoril, da je skupščina od nekda- j imela to pravico, ter jo tudi spolnovala, da je tedaj ukaz ministrov krivičen. Pri glasovanju so bili vsi za ministra, razun 23 saksonskih poslancev.

Vnanje države.

Francoska. „Agence Havas“ piše, da govorica o vstanovljenji kraljestva ni res- nična. — Republikanski volilni odbor v Avi- gnonu je od Ledru-Rollina zahteval nje- gov politični program. Pa poslanec Naquet je v imenu levičarjev rekel, da njegov program je njegovo življenje in sramotno bi bilo drugi program od njega zahtevati. — Listi Thiersove stranke s kandidaturo Rollingovo niso zado- voljni in bi radi videli, da bi odstopil, česar pa neki noče storiti. Nasprotni konservativni kandidat je veliki posestnik Raoul de Biliotti, bogat in jako čislán mož, ki bode pa skoro gotovo propadel.

Švica. Kakor kanton Bernski svojo cerkveno postavo, tako je kanton Št. Galski sprejel državno postavo „o zlorabljeni du- hovske oblasti za politične namene.“ To po- stavo „Bund“ predstavlja kot svetlo ilustracijo zdravega, švicarskega narodnega značaja. — Strelnske kompanije zapuščajo juraške gore, kamor so bile čisto po nepotrebnem poslane, ker celo njih navzočnost ni mogla vznemiriti katoliškega ljudstva. Ubogim Jurakom, ki so duhovne pomoči po brezbožni vladi oropani, je njih vikši pastir, škof Evgen Lachat, pri- poročil, kako naj se zadrže. Kerstiti smejo neduhovni, pri umirajočih pa naj zadostuje popolnoma kes. Vse druge dobrote cerkve mora ljudstvo pogrešati. In to bi ne bili Dio- klecijanski časi? — Lucernska katoliška srenja je enoglasno sprejela ponudbo liberal- nega mestnega sveta, da bi sama oddala službo in sama volila cerkveni svet.

Španjska. Na severnem bojišču se pripravljajo važne, znabiti določivne dogodbe. Moriones je zopet pri Santandru in se bode moral kmalo bojevati s kraljevimi četami. — Vsled nepristranskih poročil so republikanska krdela, kar se tiče oboroženja in reda, v jako slabem stanu, kraljevi pa v jako dobrem, tako da jim je po pravici pričakovati zmage nad republikanci. Po taki zmagi si morajo kraljevi pridobiti celi sever. V Valenciji so vzeli mesto Vinaroz, tudi Berga jim je neki v roke prišla in Bilbao ima vsaki čas pasti. Nek telegram iz Pariza pa pravi, da so se Karlisti iz Por- tugalet umaknili.

Grška je tudi dobila novo minister- stvo: Bulgaris je predsednik in minister no- tranjih zadev, Delijanni vnanjih, Valussopula denarni, Trindetta vojni, Zalonis mornarski, Papamichailopulo prava, Nikolopulos pa učni minister.

Domače stvari.

(Iz seje dež. šolskega sveta 5. febr.) Odobri se nasvet vodstva novomeške realne gimna- zije, da se podaljša prvi semester šolskega leta do velikega tedna; ravno to se sklène za gorenjo gimnazijo, za gorenjo realko in pri- pravnico za učitelje in učiteljice v Ljubljani. — Prošnja nekega učitelja za ponovljenje učiteljske skušnje po že dvakratni reprobaciji se predloži ministerstvu nauka in bogočastja. — Zbirka 104 razlik polžev, ktero je podaril gosp. Robič, beneficijat v Viševku, se izroči tukajšnji učiteljski pripravnici, darovalcu pa se izreče zahvala. — Prošnja nekega podučitelja na Štajarskem, da bi se mu dovolilo v aprilu pred izpraševalno komisijo v Ljubljani delati učiteljsko skušnjo, predno je bil dve let v praktični šolski službi, se predloži mi- nisterstvu nauka in bogočastja. — Prošnja nekega učenca na vadnici učiteljske priprav- nice, da bi se mu odpustila šolnina, se usliši. — Vsled neke vložene prošnje se predlaga povikšanje plače učiteljskega služabnika na učiteljski pripravnici ljubljanski. Rešite se tudi še dve prošnji za denarno podporo.

(Založnica za Kranjsko) je od finančnega ministra dovoljena in začne 28. februarja 1874 svoje delovanje.

Pri vodstvu te založnice so: Kot vladini zastopnik: Karol Lukmann, vodja kranjske obrt- nijske družbe; kot zaupni možje: Aleksander Dreo, trgovec, namestnik prejšnjega; Josip Vo- gel, načelnik filiale c. k. priv. narodne banke v Ljubljani; Vincencij Seunig, trgovec; Ignacij Seeman, trgovec; Ivan Mathian, mizar; Pavel

Polegeg, trgovec; Ivan Fabian, trgovec; Franjo Fortuna, trgovec; Josip Kušar, žitni trgovec; Miha Pakič, fabrikant lesenine; Vaso Petričič, trgovec; Matija Treun, trgovec.

(Blaga določba v oporoki.) Gospod Andr. Vitenc, ki je 23. t. m. v Ljubljani umrl, je v v oporoki določil, da imajo obresti njegove zdatne zapuščine (okoli 90.000 gld.) obračati se v prid šole v Št. Vidu nad Ljubljano. Ranjki si je postavil pač lep spomin.

(Sodnijska obravnava) zoper gospo Terezijo Aristoteles in neko drugo žensko, ki ste zatoženi zavoljo goljufivih dolgov in ponarejevanji podpisov na menjicah, se je včeraj pričela. Poslušalcev je toliko, da je sodnijska dvorana premajhna. Obravnava bo več dni trpela, mi bomo o nji najmikavnejše reči povedali. Zatoženo gospo zagovarja v Gradcu kot zagovornik posebno pri večih hudodelnikih znani dr. Kozjek.

(Popravek.) V zadnjem listu v sestavku „o cenzitvi zemljiškega davka“ se je vrnila neka bistvena pomota. V oddelku: „Meseca januarija l. 1871“ itd. proti koncu mora stati: v sobi g. Pajka, ne pa v smislu g. Pajka.

Razne novice.

— „Narodova“ omika. V listu 43. pripoveduje o nekem tepežu v Loki s sarkastiškim pristavkom: „Saj je znano, da je bila Loka in nje bližnja okolica do zdaj glavno gnjezdo — misijonov.“ — List, ki se predrzne tako brezobzirno razžaliti celo mesto in okolico, naj ne bi besede „omika“ nikoli več zinil.

— Liberalna nesramnost. „Narod“ in „Tagblatt“ sta nekterim škofom darovala „fleisszettel-ce“ za pastirske liste. . . Ali se vam kaj zdeha?

— General Lamarmora je pruski red „rothen Adlerorden“ v briljantih, kterega mu je bil pruski kralj l. 1871 podelil, izročil Florentinskemu prefektu, grofu Montezomoli, ter ga prosil, da ga pošlje po diplomatični poti nazaj v Berlin.

— Janez Furlan iz Predmost, ki je 31. oktobra 1873 iz Ločilniškega potoka rešil 70letnega berača Jurija Kržišnika, je od deželne vlade dobil rešilno darilo.

— Iz Muljave pri Zatičini se nam poroča: Za palec debel sneg je padel pri nas 20. t. m. Letošnje leto ga še nismo videli. Drugi dan, t. j. v soboto, je pa že skopnel. Po hribih ga je pa še danes videti. — V Radahovasi, kakor čujemo, je po noči pred sejmom nekemu možu ukradenega denarja pri šestih sto gold.

— Nobeni listi nimajo toliko osebnih politike, kakor laži-liberalni in med temi ni „Narod“ zadnji, in vendar rad pisari zoper „osebno politiko“. V št. 43. pa pravi: „Kakor se ne bo povsod kuta naprej silila in povsod molitvarenje zahtevalo, pa je kompromis med razboritimi ljudmi lehak“. — Govorjenje je tukaj zlasti o „Matici“; koliko je tam „molitvarstva“, koliko kut se naprej sili, to vsak lahko vé, — toraj tudi lahko vé, koliko je „Narodovo“ krepeljanje na rodoljube vredno. — Pač bi se po pravici smelo reči nasprotno: „Kakor se ne bo povsod „Narodovo“ berzverstvo naprej sililo in povsod laži-liberalstvo zahtevalo, pa je kompromis med razumnimi ljudmi lehak“. — Pravil je ob novem letu, da bo opustil osebno politiko, toda brez napadanja na osebe ta list ne more živeti, kakor žaba ne brez luže in blata.

— Število psov v Pragi je po soštevljenju 5600, od kterih se na leto plačuje 20000 gold. V tem številu niso obseženi psi,

ki imajo manj kakor 4 mesece, ker se od teh ne plačuje davek.

— Tele, žrtev petroleja. Nekikmet na Českem, pravi „P.“, je imel lepo tele, ktero je zvesto oskrboval. Na nesrečo se je vkljub vsemu oskrbovanju živinčetu v dlaki zaredil mrčes, ki ga je tako mučil, da je vidoma hujšalo. Gospodar poskusi vse posredke, da bi pomagal živinčetu, pa vse zastonj. Spomni se univerzalnega posredka — petroleja. Gre s svojim sinom v hlev in namaže tele, kar mu je storilo dobro. „To se oddahneš“ — pravi gospodar, ko ga namaže — „zdaj sem ti pomagal, do jutra ti bode dobro.“ Pa nesreča ni nikdar ugnana. Ko gre iz hleva oče s sinom, stopi ta z lučjo preblizo k teletu, ki je zdajci v — plamenu. Kmalu je bilo po njem, „petrolej“ mu je pomagal.

— Dolgovi evropskih držav. Finančne razmere evropskih držav niso najveselše. Njih dolgovi so za poslednjih časov narasli jako, in zdanje politiške in gospodarske razmere niso take, da bi se dolgovi mogli zmanjšati. Konec l. 1873 je bilo teh dolgov, kakor sledi: Na Francoskem 9000 milijonov gld. (na človeka počez 250 gld.), v Veliki Britaniji 7925 milijonov (na človeka 200 gld.), na Vlaškem 3600 milijonov gld. (na človeka 130 gld.), v Avstriji 2100 milijonov gld. (na človeka 100 gld.) na Ogrskem 1021 milijonov gld. (na človeka 60 gld.), na Ruskem 3750 milijonov gld. (na človeka 45 gld.), na Španskem 2625 milijonov gld. (na človeka 150 gld.), na Nemškem 1685 milijonov gld. (na človeka 45 gld.), na Turškem 1306 milijonov gld. (na človeka 46 gld.), v Niederlandih 825 milijonov gld. (na človeka 230 gld.), na Portugalskem 772 milijonov gld. (na človeka 100 gld.), v Belgiji 285 milijonov gld. (na človeka 55 gld.), na Grškem 205 milijonov gld. (na človeka 110 gld.), na Danskem 130 milijonov gld. (na človeka 75 gld.), na Švedskem 65 milijonov gld. (na človeka 16 gld.), na Rumunskem 60 milijonov gld. (na človeka 12 gld.), na Švicarskem 15 milijonov gld. (na človeka 5 gld.), in na Luksenburškem 5 milijonov gld. (na človeka 15 gld.). Vsi ti dolgovi znašajo 40000 milijonov gl., tako da na človeka v Evropi pride počez 133 gld. dolgov.

Umrli so:

20. febr. Ivana Urankar, del. otrok, 2. l., za davico. — Marija Čepelnik, čevlj. otrok, 3 tedne, — in Marija Pritekel, hiš. pos. hči, 19 l., obe za kozami. — Ljotze Birk, hlapec, 29 l., za pljučnim vnetjem. — Janez Trošt, delavec, 20 l., je zmrazil. — Marija Golč, krojaška vdova, 41 l., za mrzlico.

21. febr. Ludovik Perenič, sirota, 4 l., za kozami. — Gospodičina Gabrijela žl. Schiwitzhofen, hči okr. glavarja, 19 l., za pljučno sušico.

22. febr. Ana Dolhar, ključarja žena, 50 l., za kozami.

23. febr. Ivani Gorjanec, kovaški vdovi, otrok žensk. spola, v sili krščen. — Neža Čerov, gost. vdova, 67 l., za mrtvoudom.

Eksekutivne dražbe.

3. marca. 2. Jan. Vodnik ovo (6015 gl.) na Brdu. — 2. Jože Jenko-vo iz Virmažev (5500 gl.) v Loki. — 1. Jan. Šušteršič-ovo iz Vintarjevec (651 gl.) v Litiji. — 1. Fr. Šušteršič-ovo (900 gl.) v Litiji. — 2. Jan. Radkovič-ovo (186 gl.) v Metliki. — 1. Jože Dolinšek-ovo iz Zahriba (175 gl.) v Litiji. — 3. Fr. Cucek-ovo iz Knežaka v Bistrici.

4. marca. 2. Jan. Zorn-ovo iz Razor (1750 gl.) na Vrhniki. — 2. Juri Pošel ovo iz Čepljan (200 gl.) v Črnomlju. — 2. Fr. Zotter-jevo (975 gl.) v Krškem. — 3. Mat. Rovšek-ovo iz Senožet (4895 gl.) na Brdu. — 1. Jan. Oberstar jevo iz Rakitnice (746 gl.) v Ribnici.

Razpisana ustanova.

Jakob Schellenburgova s 101 gl. 94 kr. za Kranjske vdove, kterih moške so kot oficirji umrli v vojaški službi, če pa takih ne bi bilo, smejo za njo prositi tudi vdove iz drugih dežel. Prošnje se oddajajo do konca marca t. l. pri vojaškem oskrbništvu (Militärintendanz) v Gradcu.

Telegrafične denarne cene

25. februarja.

Papirna renta 69.65. — Srebrna renta 74.10. — 1860letno državno posojilo 104. — Bankine akcije 975 — Kreditne akcije 242. — London 111.60. — Srebro 105.25. — Ces. kr. cekini —. — Napoleon 8.91.

Denarstvene cene.

24. februarja.

Državni fond.	Denar.	Bla go.
5% avstrijska papirna renta	69.85	70.15
5% renta v srebru	74.30	74.40
Srečke (lozi) 1854. l.	98.25	98.75
„ „ 1860. l. cel.	104.50	105.—
„ „ 1860. l. pol.	110.25	110.25
Premijski listi 1864. l.	141.75	142.25
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	93.—	—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	85.—	89.—
Ogerske po 5%	75.—	75.50
Hrvaške in slavonske po 5%	75.50	77.—
Sedmogradske po 5%	73.75	74.25
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	978	979
Unionske banke	139.—	139.50
Kreditne akcije	242.50	242.75
Nižoavstr. eskomptne družbe	950.—	970.—
Anglo-avstr. banke	154.25	155.75
Srečke (lozi).		
Kreditue po 100 gld. a. v.	170.25	170.75
Tržaške „ 100 „ k. d.	—	117.—
„ 50 „ „ „	—	53.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	23.50	24.—
Salmove „ 40 „ „ „	34.—	35.—
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	—	22.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	31.50	32.—
St. Genois „ 40 „ „ „	22.50	21.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	20.50	21.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	21.—	23.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.32	5.33
Napoleonsdor	8.90	8.91
Srebro	105.—	105.20

RAZGLAS.

Mestna srenja novomeška daje v najem svoj v mestu, ob reki Krki bivajoč, ne davno še le na novo postavljen mlin s petimi tečaji in konstantno vodno močjo. Mlin ima vse čistilne priprave, lepo stanovanjske, magacine, gospodarsko poslopje, ter se odda na 4, oziroma tudi na 6 let, početkom 1. aprila 1874 l.

Najemna dražba bo 18. marca 1874.

Najemne ponudbe se sprejemajo do 11. ure dopoldne istega dne.

Najemščina (Ausrufspreis) je postavljena na 800 gold.

Natančnejši pogoji se izvedo in sprejemajo v mestni pisarnici.

Novomesto, 21. febr. 1874.

Rizzoli,
mestni župan.

(7—1)

Javno priznanje!

Dne 8. t. m. vpepelil je požar moja in treh sosedov poslopja. K sreči sem bil zavarovan pri banki „Sloveniji“, ktera mi je že danes, to je tretji dan po požaru, po svojem zastopniku g. J. Sajè-tu škodo popolnoma povrnila, ter mojo nesrečo zboljšala. Hitra pomoč in pošteno ravnanje naše domače banke naj bi spodbudilo vsacega posestnika, da se pri njej zavaruje.

V Ostrogu, 11. februarja 1874.

(8—1) Janez Smolič.